

PROTOKOLL

fra møte i Fylkesstyret Nord-Trøndelag

Møtedato	12.03.2015	Vår dato: 19.03.2015
Møtetid	16:30	Utvalgssekretær Nord-Trøndelag Bondelag
Møtested	Stiklestad	Telefon

Sak 14/01290

Som medlemmer møtte: Asbjørn Helland, Trond Hodne, Johan Kristian Daling, Kristin Kjølen.

Forfall: Borgny Kjølstad Grande

Som varamedlem møtte: Sigmund Johansen

Saker til behandling

14/15 14/01123-12 Innspill til jordbruksforhandlingene 2015 fra Nord-Trøndelag

Vedtak

Styret vedtok diskusjonsnotatet og innspillet sendes Norges Bondelag.

Saksutredning

Innspill til jordbruksforhandlingene 2015 fra Nord-Trøndelag

Sammendrag

Landbruket, og bærekraftig utnyttelse av våre naturgitte ressurser for matproduksjon, må utvikles i et langsiktig perspektiv. Ansvar for norsk matproduksjon og jordvern ligger i Stortinget. En rekke forhold i dagens verdensbilde er preget av usikkerhet, og tilsier at det er behov for å øke ressursene samfunnet retter inn mot landbrukssektoren. Dette omfatter blant annet klimaendringene, økt befolkning, økt økonomisk og sikkerhetspolitisk spenning

internasjonalt og økt import av mat og innsatsvarer. Selvforsyningsgraden er synkende, og er nå omkring 36 %.

En helhetlig landbrukspolitikk for økt selvforsyning vil gi bedre ressursutnyttelse og større verdiskaping i norsk landbruk. Nord-Trøndelag Bondelag mener derfor det er behov for å øke rammekravet i årets forhandlinger sammenlignet med tidligere år. Nord-Trøndelag Bondelag ønsker ikke at det legges opp til uravstemming etter årets forhandlinger.

Nord-Trøndelag Bondelags hovedprioriteringer til jordbruksforhandlingene 2015 er:

- a. Sikre lønnsomhet for å øke matproduksjonen basert på norske ressurser i hele landet.*
- b. Styrke økonomi og verdiskaping i distriktslandbruket for å nå mål om økt produksjon.*
- c. Styrking av investeringsvirkemidler.*

1.1 Sikre lønnsomhet for å øke matproduksjonen basert på norske ressurser i hele landet

- Effektivt tollvern – Forsvare norske interesser i Artikkel 19 forhandlingene og TTIP (for å bremse raskt økende import av landbruksvarer til Norge)
- Utnytte mulighetene for prisøkning i markedet (melk, gris, potet, økologiske produkter og grøntprodukter med markedsmuligheter)
- Styrking av husdyrtilskudd
- Helkjedetenking i korn-kraftfôrpolitikken, og videreføre kanaliseringspolitikken
- Styrk kornøkonomien gjennom økt kvalitetsbetaling.
- Etabler tilskudd til nydyrking og øke grøftetilskuddet
- Opprettholde koteordningen for melk og kvotetaket.
- Opprettholde konsesjonsgrensene for hvite kjøttslag og arbeide for å endre målepunkt for konsesjon i smågrisproduksjon til antall smågris.
- Bedre økonomien i svineproduksjon gjennom styrking av strukturvirkemidlene.

1.2 Styrke økonomi og verdiskaping i distriktslandbruket for å nå mål om økt matproduksjon

- Helhetlige utvikling av landbruket og videreføring av en aktiv eiendomspolitikk gjennom Konsesjonsloven.
- Opprettholde kanaliseringspolitikken
- Beholde markedsreguleringen
- Styrke distriktsvirkemidlene
- Styrke økonomien i grovfôrproduksjonene gjennom husdyrtilskudd og økt beitetilskudd.
- Bevare omsetningsregionene for melkekvoter
- Styrke fraktordningene

1.3 Styrking av investeringsvirkemidlene;

- Styrke investeringsvirkemidlene
- Investeringsfond med skattefordel
- Innovasjon Norge må ta større risiko i distriktene og bedre kapitaltilgangen i disse områdene.

1. Innledning

Nord-Trøndelag Bondelag har mottatt innspill fra til sammen 21 lokallag, og en rekke organisasjoner. Dette er Nortura, Tine, Felleskjøpet, Hoff, Allskog, Norsvin Trøndelag, Norsk sau og geit Nord-Trøndelag, Pelsdyravlslaget og Norges Birøkerlag.

Jordbruksforhandlingene 2014 var de første med ny Regjering som forhandlingsmotpart. Regjeringens tilbud i forhandlingene innebar i gjennomsnitt 7000 kroner dårligere inntektsmuligheter sammenlignet med andre grupper. I tillegg hadde tilbudet betydelig strukturinnretning, hvor store produsenter ble prioritert sterkt på bekostning av mindre bruk. Forhandlingene endte i brudd. Organisasjonene slo fast at inntektsramma (priser og tilskudd) var for lav til å kunne styrke næringas samlede lønnsomhet og bidra til å nå Stortingets mål om å øke matproduksjonen.

Forhandlinger mellom Regjeringspartiene og samarbeidspartiene Venstre og KrF i Stortinget resulterte i en avtale mellom de fire partiene, som fastsatte økt ramme for jordbruksoppkjøret 2014 på 250 millioner kroner ift opprinnelig tilbud. En del av de mest strukturdrivende endringene ble reversert. Men hovedtrekkene i Regjeringens tilbud ble liggende fast. Jordbruksoppkjøret innebar dårligere inntektsmuligheter i kroner i jordbruket enn hos andre grupper. Avtalen viste imidlertid at Regjeringens linje ikke hadde flertall i Stortinget. Avtalen gir føringer for de kommende jordbruksoppkjørene, og slår fast at de må være i tråd med hovedlinjene i avtalen mellom de fire samarbeidspartiene.

Regjeringen har gjennomført en rekke endringer i landbrukspolitikken det siste året, på tross av advarsler og protester både fra næringa og forvaltning. Flere av endringene har betydelig omfordelingseffekt, og vil virke strukturdrivende i lang tid framover. Det legges nå til rette for utvikling av et selskapslandbruk. Regjeringens politikk innebærer et massivt press mot kanaliseringspolitikken, og vil redusere potensialet for innenlandsk produksjon basert på norske ressurser. Regjeringens reformvilje er ideologisk drevet, og det har vært vanskelig å få aksept for faglig argumentasjon fra næringa i prosessene. **Ansvar for konsekvensene er politisk, og ligger i regjeringen og ikke minst i de to støttepartiene V og KrF.**

Det blir viktig å ha tett oppfølging av både Regjeringspartiene og særlig samarbeidspartiene KrF og Venstre fram mot vårens forhandlinger. **Nord-Trøndelag Bondelag mener at Bondelaget ikke kan akseptere og ta ansvar for en slik svekkelse av rammevilkårene for norsk matproduksjon.**

2. Hovedprioriteringer Jordbruksforhandlingene 2015

Landbruket, og bærekraftig utnyttelse av våre naturgitte ressurser for matproduksjon, må utvikles i et langsiktig perspektiv. Ansvar for norsk matproduksjon og jordvern ligger i Stortinget. En rekke forhold i dagens verdensbilde er preget av usikkerhet, og tilsier at det er behov for å øke ressursene samfunnet retter inn mot landbrukssektoren. Dette omfatter blant annet klimaendringene, økt befolkning, økt økonomisk og sikkerhetspolitisk spenning internasjonalt og økt import av mat og innsatsvarer. Selvforsyningsgraden er synkende, og er nå omkring 36 %.

En helhetlig landbrukspolitikk for økt selvforsyning vil gi bedre ressursutnyttelse og større verdiskaping i norsk landbruk. Nord-Trøndelag Bondelag mener derfor det er behov for å øke rammekravet i årets forhandlinger sammenlignet med tidligere år. Nord-Trøndelag Bondelag ønsker ikke at det legges opp til uravstemming etter årets forhandlinger.

Nord-Trøndelag Bondelags hovedprioriteringer til jordbruksforhandlingene 2015 er:

- d. Sikre lønnsomhet for å øke matproduksjonen basert på norske ressurser i hele landet.*
- e. Styrke økonomi og verdiskaping i distriktslandbruket for å nå mål om økt produksjon.*
- f. Styrking av investeringsvirkemidler.*

2.1 Sikre lønnsomhet for å øke matproduksjonen basert på norske ressurser i hele landet

- Effektivt tollvern – Forsvare norske interesser i Artikkel 19 forhandlingene og TTIP (for å bremse raskt økende import av landbruksvarer til Norge)
- Utnytte mulighetene for prisøkning i markedet (melk, gris, potet, økologiske produkter og grøntprodukter med markedsmuligheter)
- Styrking av husdyrtilskudd
- Helkjedetinking i korn-kraftfôrpolitikken, og videreføre kanaliseringspolitikken
- Styrk kornøkonomien gjennom økt kvalitetsbetaling.
- Etabler tilskudd til nydyrking og øke grøftetilskuddet
- Opprettholde koteordningen for melk og kvotetaket.
- Opprettholde konsesjonsgrensene for hvite kjøttslag og arbeide for å endre målepunkt for konsesjon i smågrisproduksjon til antall smågris.
- Bedre økonomien i svineproduksjon gjennom styrking av strukturvirkemidlene.

1.2 Styrke økonomi og verdiskaping i distriktslandbruket for å nå mål om økt matproduksjon

- Helhetlige utvikling av landbruket og videreføring av en aktiv eiendomspolitikk gjennom Konsesjonsloven.
- Opprettholde kanaliseringspolitikken
- Beholde markedsreguleringen
- Styrke distriktsvirkemidlene
- Styrke økonomien i grovfôrproduksjonene gjennom husdyrtilskudd og økt beitetilskudd.
- Bevare omsetningsregioner for melkekvoter
- Styrke fraktordningene

1.3 Styrking av investeringsvirkemidlene;

- Styrke investeringsvirkemidlene

- Investeringsfond med skattefordel
- Innovasjon Norge må ta større risiko i distriktene og bedre kapitaltilgangen i disse områdene.

1.4 Bakgrunn for forhandlingene

Landbruket med foredling er største fastlandsindustri i Norge. Totalt sysselsetter jordbruk 48 000 årsverk og foredlingsindustrien 39 000 årsverk. Omsetningen er henholdsvis 39 mrd og 132 mrd kroner. Jordbruk er den viktigste næringa i Nord-Trøndelag, målt i verdiskaping og sysselsettingseffekt. En landbrukspolitikk som gir gode inntektsmuligheter for næringa og et aktivt jordbruk med variert bruksstruktur over hele fylket er avgjørende for Nord-Trøndelags utvikling.

Ny regjering har lagt til grunn målsettinger om økt matproduksjon i Norge i sin Regjeringsplattform. Landbruksmelding nr 9 ”Velkommen til bords” er Stortingets bestilling med hensyn til utvikling av landbrukssektoren. Målsettingene i meldinga må oppfylles av den nye regjeringen og samarbeidspartiene. For å kunne nå de ambisiøse målsettingene om økt selvforsyning er det helt avgjørende å føre en mer aktiv landbrukspolitikk, som utnytter våre produksjonsressurser over hele landet.

Legitimiteten til norsk landbruk er i stor grad basert på utnyttelsen av våre naturgitte ressurser for matproduksjon. Klimaendringene gir økt ustabilitet i klodens produksjonsevne for mat, og den faktiske produksjonsevnen går ned. Europeisk økonomi står på ny overfor store utfordringer, og i Norge kan utviklingen tyde på at oljeøkonomien er over toppen. Dette øker behovet for å satse på innenlandsk grønn verdiskaping.

Produktivitetsframgangen har vært betydelig i landbruket, og landbruket må beholde produktivitetsgevinsten. Inntektsgapet må tettes. Nord-Trøndelag Bondelag mener lønnsomheten må bedres gjennom en videreutvikling av inntektspilarene:

- Markedsinntekter, budsjettstøtte og skatte- og avgiftspolitikken.
- Markedsbalansering, tollvern og matkjede makt

Nord-Trøndelag Bondelag mener det er av største viktighet at Bondelaget i sitt krav til årets jordbruksforhandlinger står på samme linje som tidligere år ift behovet for å styrke lønnsomheten i jordbruket, og å opprettholde en balansert virkemiddelbruk som stimulerer til utnyttelse av norske produksjonsressurser. **Derfor må både distriktsprofil og strukturprofil styrkes.**

3. Pris

For å stimulere til økt produksjon, er det viktig å gi rom for økte prisuttak på de produkter og vareslag det er muligheter for dette i markedet. Vi kommer tilbake til hvilke produkter vi mener det er rom for å øke målprisene på, innenfor gjeldende rammer, i den videre omtalen.

4. Budsjettoverføringer

Budsjettoverføringene er å betrakte som en samfunnsinvestering for å sikre den norske befolkning langsiktig sikker forsyning av trygg mat. Økte budsjettoverføringer er nødvendig, både for å sikre en kronemessig lik utvikling som andre grupper, og å tette inntektsgapet til andre

grupper. Innretning av budsjettoverføringene har også stor betydning for muligheten til å drive distriks- og strukturpolitikk i landbruket.

De grovfôrbaserte produksjonene, som melk, storfekjøtt, ammeku og sau, er viktigst i distriktene og må løftes særskilt. Smågrisproduksjon er også arbeidsintensiv, og må styrkes med strukturvirkemidler.

Det er avgjørende å styrke distriktsprofilen i virkemiddelbruken, særlig med utgangspunkt i at Regjering og støttepartiene gjorde store strukturdrivende endringer i fjor, som indirekte også svekker distriktslandbruket. Konsekvensen er dårligere grunnlag for å utnytte produksjonsressursene i hele landet, og må motvirkes raskt. Strukturprofilen må sikres i husdyrtilskuddene.

Nord-Trøndelag Bondelag vurderer det som viktigst å øke husdyrtilskudd, pristilskudd og investeringstilskudd. Ordningen med kvalitetstilskudd på storfekjøtt må videreføres. Samtidig er det viktig å opprettholde gode velferdsordninger over jordbruksavtalen.

4. Forenkling

Nord-Trøndelag Bondelag er kritisk til at Regjeringen gjennomfører omfattende og grunnleggende strukturelle endringer i landbrukspolitikken og landbrukssektoren, med forenkling som argument. Virkemiddelsystemet er sammensatt og målrettet for å utnytte våre naturgitte muligheter til matproduksjon. Endringer gjøres uten faglige konsekvensutredninger og på tross av en stor overvekt av høringsuttalelser både i forvaltning og i næringa. Regjeringens forenklingpolitikk er i praksis sentraliseringspolitikk. Det alvorligste er imidlertid at det undergraver kanaliseringpolitikken og potensialet for matproduksjon basert på norske ressurser. Dette er alvorlig i beredskapssammenheng.

5. Korn- og kraftfôr

For å kunne øke innenlands produksjon av mat i tråd med målsettingene i landbruksmeldinga, mener Nord-Trøndelag Bondelag det er viktig å øke kornproduksjonen.

Nord-Trøndelag Bondelag mener det er behov for å stimulere til økt fôrkornproduksjon og bedre kvalitet på fôrkornet i Norge, for å øke norskandel korn i kraftfôr. Dette vil også øke selvforsyningsgraden basert på norske ressurser. Riktig sortvalg og kvalitet vil ha stor betydning for optimal forutnyttelse i husdyrproduksjonene, og vil kunne gi økonomisk gevinst i produktkjeden fram mot ferdig kraftfôrvare. Dette vil etter vår vurdering være en vinn-vinn løsning for både kornprodusent, kraftfôrindustri og husdyrprodusenter.

Det er nødvendig å legge et helkjedeperspektiv til grunn for korn- og kraftfôrpolitikken. En bedre kornøkonomi må komme som et resultat av økt kvalitetsbetaling og prisuttak i markedet.

Reduksjonen i arealtilskuddet for kornproduksjon i sone 4 og 5 i fjorårets oppgjør kan ikke begrunnes agronomisk. Dette er uheldig for utviklingen av kornproduksjonen i Trøndelag. Nord-Trøndelag Bondelag mener arealtilskuddet for korn i sone 4 og 5 må økes. Arealtilskuddet i sone 5 er nå faktisk lavere enn i sone 4. Tilskuddet har tidligere økt med økende sone med utgangspunkt i agronomiske forhold. Dette prinsippet må videreføres.

For å stimulere til økt matkornproduksjon bør det vurderes om det er formålstjenlig å øke prisforskjellen mellom matkorn og forkorn, dersom dette er markedsmessige mulig.

Frakttilskudd bør styrkes for å sikre økt produksjon generelt og i distriktene spesielt.

6. Næringsutvikling og kapitaltilgang

Økt matproduksjon krever utnyttelse av arealressursene i norsk landbruk. Grovforproduksjonene står helt sentrale i å utnytte grovfôrressursene både på innmark og i utmark.

Grovfôrproduksjonene er ryggraden i distriktsjordbruket. **Styrking av investeringsvirkemidlene vil særlig bidra til nødvendig fornying av driftsapparatet, og sikre framtidig volumproduksjon i disse produksjonene.** Særlig trenger melk- og storfekjøttproduksjon en målrettet styrking av investeringsstøtten.

Det legges også vekt på en styrking av investeringsvirkemidlene i grøntsektoren. I et voksende marked med stadig skjerpede krav til produsent, er det stort behov for nybygg og oppgradering av lager og kjølerom for å ivareta kvaliteten på produktene.

En økning i de økonomiske rammene for investeringsvirkemidlene vil lette nyinvesteringer i arbeidskrevende og kapitalintensive produksjoner. Investeringsstøtten bør gis opp til 35% av kostnadsoverslaget. Dette vil ha en utløsende effekt, og bedre lønnsomheten i framtidige utbyggingsprosjekter.

Det må innføres en ordning for fondsavsetning med skattefordel i jordbruket etter samme lest som skogfondsordningen, hvor fond følger landbrukseiendommen. Dette vil gi den enkelte gårdbruker mulighet til å bygge opp kapital i et eget investeringsfond.

7. Miljøvirkemidler (RMP, SMIL, grøfting)

Beitetilskudd

De nasjonale beitetilskuddene er meget viktig for å stimulere til bruk av beitearealer, samt ivareta kulturlandskap og biologisk mangfold. Rammene for å prioritere beitetilskudd innenfor RMP må også styrkes.

Grøftetilskudd

Nord-Trøndelag Bondelag mener tilskuddsordningen for grøfting av jordbruksareal må opprettholdes. For å sikre økt tilslag i tilskuddsordningen må tilskuddssatsen økes. Det må stimuleres til økt grøfting både for å redusere klimagassutslipp fra jord, og å bidra til dyrkajord i god hevd med økt avlingspotensiale.

Nydyrking

Som ledd i å øke matproduksjonen bør det etableres et tilskudd for nydyrking.

Tilskudd til beiteareal for kortnebbgås

Skadene forårsaket av trekkende kortnebbgås var omfattende i 2014. Bestanden har mer enn fordoblet seg siden 1996, og teller nå godt over 80 000 individer. Bestanden vokser, tross rekordhøy beskatning i den ordinære jakta i Norge og Danmark de siste åra. Tilskuddsordningen

for tilrettelegging av beiteareal for trekkende gås fungerer godt for de brukerne som faktisk nyter godt av den. Det er imidlertid for lite midler i ordningen.

Det er nødvendig med en økning av avsetningen av midler til ordningen både i Nord-Trøndelag og Nordland. Vi mener derfor det er stort behov for å øke ramma for RMP i disse fylkene, for å kunne prioritere nødvendige midler til beiteareal til kortnebbgås.

8. Økologisk landbruk

Økologisk landbruk bør utvikles i takt med markedet for økologiske produkter, slik at produksjonen tilpasses etterspørselen. **Økt prisuttak i markedet er avgjørende for både å dekke merkostnader og å sikre lønnsomheten i økologisk produksjon. Nord-Trøndelag Bondelag mener en må prioritere produktive ordninger, som fremmer produksjon.**

Etter vår vurdering bør det ikke gis mer til arealstøtte. Virkemidlene må innrettes slik at de stimulerer til best mulig vekstskifte. Vi mener derfor det er ønskelig å omprioritere det spesielle arealtilskuddet til økologisk kornproduksjon til produkt- og kvalitetsbetaling, dvs tilskudd pr kg produsert korn. Det bør også settes minimumskrav til avling.

9. Velferdsordninger

Velferdsordningene er meget viktige for å sikre næringsutøverne mulighet for ferie og fritid, samt sikkerhet ved sykdom. Disse ordningene har stor betydning ift rekruttering til næringa.

Nord-Trøndelag Bondelag mener satsene bør økes i takt med kostnadsutviklingen for arbeidskraft, slik at tilskuddet gir mulighet for ferie og fritid.

Sykdomsavløsningsordningen prioriteres fremst av de ulike velferdsordningene. Dersom en setter velferdsordningene opp mot andre ordninger, mener Nord-Trøndelag Bondelag at inntektsgivende tilskudd må prioriteres først.

Nord-Trøndelag Bondelag vil også i år påpeke at utbetaling av avløsertilskuddet for ferie og fritid bør deles i to utbetalingsomganger for å sikre god nok likviditet hos næringsutøverne til å utnytte ordninga.

Nord-Trøndelag Bondelag mener også at tilskudd til sykdomsavløsning ikke bør avkortes for inntekt utenfor bruket.

Nord-Trøndelag Bondelag mener fødselspengeordningen må gjennomgås for å sikre nystartede brukere nødvendige ytelser i en etableringsfase. Det vil si både etablering som selvstendig næringsdrivende og etablering av familie. Vi ser i dag at mange nye brukere har mangelfullt grunnlag for utbetaling av fødselspenger, og dette gjør situasjonen vanskelig for mange i en meget viktig fase av livet. **Nyetablete selvstendig næringsdrivendes rettigheter til fødselspenger må styrkes. Tilsvarende gjelder sykepenger.**

10. Kjøtt og egg

Det avtales nå kun målpris for svinekjøtt. De andre kjøttslagene og egg inngår i volummodellen. Markedet tilsier at både lammekjøtt og storfekjøtt har potensial for prisøkninger. Det er betydelig underdekning av sau- og storfekjøtt, og muligheten for økt prisuttak for disse produksjonene må utnyttes. Beitetilskuddene må økes, og grovfôrlønnsomheten må styrkes gjennom økning i arealtilskuddet for gras.

Nord-Trøndelag Bondelag mener det er meget viktig å styrke økonomien i storfekjøttproduksjonen og stimulere til økt framføring av kvalitetsslakt gjennom kvalitetstilskuddet for storfe.

Nord-Trøndelag Bondelag mener målpris på gris må økes, gitt prognosene om markedsbalanse. Samtidig må tiltak for å sikre markedsbalanse prioriteres høyt.

Nord-Trøndelag Bondelag mener dyretilskuddet for de 35 første purkene i griseproduksjonen må økes til kroner 2000 pr purke. Tilskudd til de første 1400 slaktegrisene må også dobles. Dette som et målrettet strukturvirkemiddel, men som også vil ha betydning ift distriktshensyn. Det er samtidig viktig å ivareta intensjonene i konsesjonsregelverket, jf omtale nedenfor.

Når det gjelder sau, ser vi en dramatisk reduksjon i saueholdet i store deler av fylket vårt. Nedgangen skyldes særlig rovviltproblematikk, og Nord-Trøndelag Bondelag er svært bekymra for utviklinga. Det er fortsatt behov for å øke lønnsomheten i denne produksjonen, samtidig som det haster alvorlig med å redusere rovviltbelastninga beitenæringene opererer under i Nord-Trøndelag. Dagens situasjon er ikke bærekraftig med hensyn til beitebruken i utsatte områder. **Styrking av beitetilskuddene både i innmark og utmark er et målretta virkemiddel for å stimulere til aktivt beitebruk.**

Konsesjonsregelverket

Det er svært viktig å beholde konsesjonsregelverket og konsesjonsgrensene i kraftfôrkrevende produksjoner. Nord-Trøndelag Bondelag har i flere år argumentert for justeringer av konsesjonsregelverket for de kraftfôrkrevende produksjonene, for å sikre at intensjonene i regelverket følges. Dette er en forutsetning for at regelverket skal stå seg over tid, og bidra til å regulere strukturen i de kraftfôrkrevende produksjonene.

Nord-Trøndelag Bondelag mener derfor at målepunktet i konsesjonsregelen for smågrisproduksjon må legges på antall smågris. En ser i dag tilpasning til smågrisproduksjon med engangspurker, noe som på overordna nivå innebærer en særnorsk og kostbar måte å produsere gris på. Endring av målepunktet er også viktig i forhold til krav til spredeareal. Drift med engangspurker øker behovet for spredeareal betydelig ift ordinær smågrisproduksjon, og dette er det ikke tatt høyde for i spredearealregelverket.

Det er et økende press for fradeling og utbygging av kraftfôrkrevende produksjoner på fraskilt tomt/industritomt. **Nord-Trøndelag Bondelag mener det må innføres et krav i konsesjonsregelverket om at driftsenheter i de kraftfôrkrevende produksjonene selv skal eie 20 prosent av spredearealet.** Det må være et grunnleggende prinsipp at produksjon og areal henger sammen.

11. Grønnsaker, frukt og potet

Importvern og målpris

Sikring av effektivt importvern er helt nødvendig for å beholde og videreutvikle verdiskapinga i hele verdikjeden.

Målpriser grønnsaker, bær og potet

For å dekke både økte produksjonskostnader og styrke økonomien innen grøntsektoren, mener Nord-Trøndelag Bondelag **målprisene må økes på de produktene dette er mulig jf markedssituasjonen. Det foreslås at målprisen for poteter økes med 50 øre.**

Arealtilskudd, og en betydelig satsing på investeringsvirkemidler

På grunn av stadig økende importpress, mener Nord-Trøndelag Bondelag det er grunn til å styrke budsjettoverføringene til frukt-, bær- og grøntsektoren.

Arealtilskuddene ble utflata i sin helhet i fjorårets jordbruksoppgjør.

Som nevnt i tidligere kapittel er det stort behov for fornying av lagerstruktur i grøntsektoren.

Investeringsvirkemidlene må styrkes betydelig, og grøntsektoren må prioriteres som andre produksjoner. Tilskudd til grøfting og hydrotekniske anlegg prioriteres også.

Det er viktig å styrke avrensordningen for potet for å unngå et stort avfalls-/miljøproblem, samt fare for økt smittepress.

Kompetanse, forskning og utvikling

Nord-Trøndelag Bondelag mener det er viktig å sikre Settepotetanlegget i Overhalla. Vi vil videre understreke viktigheten av å prioritere midler til ordningen statskontrollerte settepoteter. Sortsutvikling er nødvendig både i potet-, bær- og grøntproduksjonen.

12. Melk (ku og geit, kvoteordningen)

For å nå målsettingene om økt innenlandsk produksjon må arealressursene utnyttes.

Melkeproduksjonen er svært sentral i dette, og er en bærebjelke i norsk landbruk. Spesielt i distriktsjordbruket.

Økonomien i melkeproduksjonen er krevende for brukere som nylig har investert i nytt driftsapparat med større produksjonsvolum. Økonomien må styrkes på kort og lang sikt, både gjennom marked, investeringsvirkemidler og budsjettstøtte. Dette for å sikre nødvendig fornying av driftsapparatet og å opprettholde melkevolumet til foredlingsindustrien i åra framover. Skal vi få nok melk framover, er det tvingende nødvendig at produsenter som investerer i større grad må få beholde rasjonaliseringsgevinsten.

Målprisøkninger vil være meget viktig framover. Dette er nødvendig for å sikre nødvendig langsiktighet og optimisme i næringa.

Nord-Trøndelag Bondelag mener også **husdyrtilskuddet** må økes. **Beitetilskuddene** må fortsatt økes, for å styrke arealbruk og grovfôrverdien.

Kvoteordningen for melk er svært viktig, og må videreføres. Utviklingstrekk tyder på at det kan bli en utfordring å holde oppe produksjonen for å dekke innenlandsk etterspørsel framover. Det er svært viktig å sikre nok melk til å forsyne den norske befolkningen.

Stortingsmelding nr 9 Velkommen til bords forutsetter også en økning av melkeproduksjonen. Kvoteordningen er en forutsetning for å kunne opprettholde prisnivået i melkeproduksjonen.

For å sikre utnyttelsen av norske grovforressurser i distriktene er det avgjørende at omsetningsregionene for melkekvote fortsatt følger fylkene. Det har foregått en betydelig strukturendring i foredlingsindustrien, og det er lagt ned betydelig kapital i foredlingsanlegg som er tilpassa produksjonsfordelingen i landet. Dagens omsetningsregioner må videreføres for å forsvare investert kapital i foredlingsindustrien.

13. Pelsdyrnæringa

Pelsdyrnæringa er en viktig verdiskaper. Næringa har stor betydning som distriktsnæring, og opererer i et internasjonalt marked. Samtidig bidrar pelsdyrnæringa til fornuftig ressursbruk ved å utnytte restprodukter for eksempel fra næringsmiddelindustrien i forproduksjon. Pelsdyrnæringa er dermed viktig i miljørammen.

Nord-Trøndelag Bondelag vil presisere nødvendigheten av fraktstøtten til pelsdyrnæringa. Vi vil på det sterkeste henstille om at fraktstøtten opprettholdes slik at næringa består også i årene fremover.

14. Birøkt

Nord-Trøndelag Bondelag mener rammevilkårene for birøkt må styrkes.

15. Skatt, avgift, avskrivninger, fond

Nord-Trøndelag Bondelag er svært kritisk til at den nye Regjeringen har gjennomført to endringer i skatte- og avgiftspolitikken som vil påføre landbruket betydelig kostnadsøkning framover. Dette gjelder økt dieselavgift og negative endringer i forbindelse med fjerning av arveavgiften. Nord-Trøndelag Bondelag mener næringa må få beholde muligheten til å skrive opp inngangsverdier ved eiendomsoverdragelser. Vi krever i alle fall at disse negative endringene kompenseres!

Investeringsfond med skattefordel

Innføre investeringsfond med skattefordel i jordbruket, etter mal av skogfondsordningen. Dette er tidligere omtalt i innspillet.

Avskrivningssatser

Øke avskrivningssatsene i landbruket.

Kjøttkontrollavgiften

Kjøttkontrollavgiften ble økt i 2014. Dette er imidlertid en statlig oppgave, og må betales over statsbudsjettet. Nord-Trøndelag Bondelag ber derfor om at kjøttkontrollavgiften fjernes.

16. Annet

a. Inn på tunet

Nord-Trøndelag Bondelag mener en bør stimulere til en forsterka satsing på Inn på tunet.

b. Skog

Bevilgningene til skogsveger og skogbruksplanlegging bør økes. Skogbruksplanlegging og miljøregistreringer øker aktiviteten i skogbruket, og legger til rette for økt hogst. Dette må prioriteres sterkere framover. Videre må satsinga i 2015 på skogsveger videreføres.

c. Kompetanse, forskning og utvikling

Det er svært viktig å sikre kompetansetiltak, forsknings- og utviklingstiltak for å utvikle god agronomi og ressursmessig god landbruksproduksjon i Norge framover. Blant annet gjør klimaendringene og internasjonal ressursknapphet dette svært viktig.

Etter vår oppfatning vil midler til kompetanse, rådgivning, forskning og utvikling være svært viktig for lønnsomheten i landbruket framover. For å sikre konkurransekraft i framtida må vi produsere enda bedre produkter på en enda smartere måte. Det må utvikles bedre sorter, som er optimale under våre forhold med tanke på avling og kvalitet. I et høykostnadsland som Norge må næringa være i front i forhold til å ta i bruk eksisterende kompetanse og utvikle ny kompetanse.

Hvor sulten en som produsent er med hensyn på å tilegne seg ny kunnskap og hvordan dette implementeres i egen bedrift, vil være avgjørende for hvordan en lykkes. Norsk landbruk og matproduksjon er dermed avhengig av en landbrukspolitikk som vektlegger midler til kompetanseutvikling, både i form av et solid rådgivningsapparat og forskning og utvikling.

Aktører i rådgivningsapparatet merker nå store utfordringer med hensyn til å rekruttere fagfolk med riktig kompetanse. Dette er et alvorlig varsko. Det er derfor en meget viktig strategi for norsk landbruk å sikre gode forsknings-, utdannings- og kompetanseinstitusjoner på landbruk i Norge.

